

6. januar 2016

Høringsuttalelse – Forslag til innretning på havbruksfondet

Vi viser til høringsbrev fra Nærings- og fiskeridepartementet 10. desember 2015 med forslag til innretning på havbruksfondet. Høringsforslaget er en oppfølging av Meld. St. 16 (2014-2015) hvor Næringskomiteen i sin innstilling til meldingen gikk inn for at 80 % av vederlaget av ny kapasitet skal tilfalle kommunal sektor, mens statens andel skal være 20 %. Høringssvaret er utarbeidet i et samarbeid mellom Nettverket for Kyst- og Fjordkommuner (NFKK) og Sjømat Norge. Disse to organisasjonene representerer majoriteten av kommuner med havbruksaktivitet og selskapene som driver havbruksvirksomhet.

Begge organisasjonen er positive til at Departementet nå etablerer en fast ordning for forvaltning av vederlaget for ny kapasitet og øker inntektsgrunnet for kystkommuner med havbruksvirksomhet. Dette er viktig for å sikre at kystsamfunn forblir attraktive bo- og arbeidsplasser, som er en forutsetning for en videreutvikling av havbruksnæringen. Organisasjonene er opptatt av den store betydningen norsk havbruk har i dag både lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Med Norges naturgitt forutsetninger for å drive med havbruk, levende kystsamfunn langs kysten og gode kunnskapsmiljøer så er det all grunn til å tro at potensialet for å styrke denne posisjonen ytterligere er stor. Den negative økonomiske utviklingen vi har sett i det siste innenfor oljesektoren, samt økende arbeidsledighetstall, understreker ytterligere hvor viktig det er å stimulere utviklingen av andre næringer hvor Norge har et internasjonalt konkurransefortrinn.

I Stortingsmeldingen for Havbruk ble det vist til etableringen av en ordning som skulle gi en økt økonomisk overføring til kommuner med oppdrettsaktivitet. I Stortinget sin behandling av meldingen fattet Stortinget følgende vedtak: *«Stortinget ber regjeringen, i forbindelse med statsbudsjettet for 2016, legge frem forslag om et havbruksfond som skal fordele kommunenes og fylkeskommunenes inntekter fra vederlagene fra nye konsesjoner og vekst på eksisterende, samt legge frem en vurdering av de mest tjenlige fordelingsnøkklene for å sikre en rimelig fordeling av inntektene til alle kommuner og fylkeskommuner med oppdrettsvirksomhet.»* NFD har kjørt en prosess med møter og skriftlige innspill i arbeidet med å utarbeide en fordelingsmodell. Både NFKK og Sjømat Norge har hver gitt sine innspill i denne prosessen, men velger likevel å komme med et omforent høringssvar til organiseringen av Havbruksfondet:

Fordelingsnøkkel av midlene

- Prinsipielt mener vi at vederlaget uavkortet skal gå til lokale myndigheter, men for å bidra til en rask og klar avklaring så aksepterer vi at 20% av vederlaget går til staten.
- Hoveddelen, 60 %, bør fordeles mellom kommunene ut fra den enkelte kommunens andel av total lokalitetskapasitet (les: total MTB på lokalitetsnivå). Organisasjonene mener at dette vil være en rettferdig fordeling hvor de kommunene som har vært gode til å tilrettelegge for havbruksaktivitet tilgodesees med en relativ større andel av midlene enn de kommuner som i

mindre grad har havbruksaktivitet i sitt område. I tillegg til at vi mener at dette gir en rettferdig fordeling, så er dette også en ordning som er enkel å forvalte. Å legge til grunn kun lokaliteter som er i bruk er komplisert og uhensiktsmessig i og med at en lokalitet som ikke benyttes likevel vil representerer et arealbeslag.

- En mindre del, 10 %, fordeles mellom kommunene ut fra den enkelte kommunes andel av nytildelte/utvidede lokaliteter. Denne tildelingen er ment som en kompensasjon for arbeidet med å tilrettelegge for ny havbruksaktivitet i kommunen. Dette kan også være et insitament til å klarere nye og mer egnede lokaliteter på bekostning av mindre gode lokaliteter.
- Det er nå en rekke initiativ til å etablere interkommunale arealplaner. I flere av disse initiativene har fylkeskommunen spilt en viktig rolle. En bedre samordning av arealplaner og andre fellestilltak mellom kommunene vil i fremtiden bli enda viktigere. Med den rollen Fylkeskommunen har i dag med å samordne denne type aktiviteter bør 10 % av midlene gå til fylkeskommunene fordelt ut fra det enkelte fylkes andel av total lokalitetskapasitet. Det bør ligge en forutsetning i tildelingene til fylkeskommunene at midlene skal benyttes i samordning av fellestilltak relatert til havbruksaktivitet, på tvers av kommunegrensene.

Tildeling av midler

- Tildeling av midler fra Havbruksfondet må ikke medføre en avkortning av andre tilskudd/inntektsoverføringer fra staten til kommunene.
- Lokalitetskapasitet per 31.12 skal ligge til grunn for beregning av grunnlaget neste år.
- Vi mener at det vil være uhensiktsmessig med andre utbetalingsordninger enn utbetaling med en gang vederlag for økt kapasitet er innbetalt. Dette er en ordning som forvaltningsmessig er enklest. Denne ordning sikrer også at midlene kommer i bruk og overlater eventuell forvaltning til den enkelte kommune.
- Høringsnotat viser til at den siste tildelingsrunden, med frist 31.12.2016 for innløsning av vederlaget for vekst, ikke vil inngå i den nye ordningen. NFKK og Sjømat Norge har ingen forståelse for dette, og mener bestemt at den kapasitetsøkningen som tildeles etter innføring av denne nye ordningen må inkluderes i det nye havbruksfondet, og komme til utbetaling til kommunene senest innen utgangen av første kvartal 2017.

Havbruk som distriktsnæring har en meget stor andel av arbeidsplasser i lokalsamfunn langs kysten. Det er viktig at lokalsamfunn gjøres mer attraktive for å sikre sysselsetning og bosetning. Bidraget fra vederlaget for vekst vil således være et viktig bidrag til kommunene for at de kan videreutvikle seg med gode tilbud, og med det også legge til rette for videre vekst i havbruksnæringen og verdiskaping for storsamfunnet.

Med hilsen

Ole Haugen
Leder
Nettverket for kyst- og fjordkommuner

Jon Arne Grøttum (sign)
Direktør Havbruk
Sjømat Norge